

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 10 • год. ХСIV • 29 май 2014 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

На събор в Одрин

Тракийски песни огласиха двора на храм „Св.св. Константин и Елена“

КИРИЛ САРДЖЕВ

Българската черква „Св. св. Константин и Елена“ в град Одрин и тази година се оказа тясна да побере всички тракийци, дошли на празника на двамата светци да засвидетелстват отново вярата си в християнските ценности и да почетат спомена за родината на своите прадеди. Синовната памет не е подвластна на времето доказва отново те.

С потънали си в зеленина и цветя двор храмът този ден изглеждаше още по-хубав, величествен и сякаш обединяваше всички присъстващи в едно. Сред гостите му най-многобройни бяха тракийци от дружествата в Хасково, Варна, Бургас, Свиленград, Карнобат, Средец, Ямбол и други. Празника уважиха Васил Лязе-председател на Настоятелството на българската църковна общност в Истанбул и членове на настоятелството, Генералният консул на Република България в Одрин Любомир Попов, Артур Лалков – директор на екзархийската фондация в Цариград, Румяна Вълчева, член на ЦР на СТДБ и председател на Варненското дружество, Тодор Ангелов, председател на Бургаското дружество и на ТМСБ на СТДБ, Василка

Вангелова, председател на Свиленградското дружество и член на ВК на СТДБ и др.

Тази година празничната литургия, водена от свеще-

ник Александър Чъкърък, бе проведена по всички канони, което показва, че Вселенската патриаршия показва разбиране и желание за по-

мирение.

В кратките си обръщения Любомир Попов и Васил Лязе поздравиха с големия християнски празник всички присъстващи на литургията и пожелаха всички ние, православните християни, не само да почитаме светците, а и да се учим от техния висок морал и бъдем все по-добри в делата си и един към друг.

Приятна изненада за гостите на празника поднесоха фолклорните състави от град Ямбол. Волните мелодии на песните и ритмите на танците се рееха на воля в окъпия от светлина църковен двор.

Още от възстановяването на черквата до наши дни има създадена традиция дружества от страната или частни лица да даряват дръвчета, икони, камбани и други предмети за черквата и за малкия музей към другата българска черква в града „Св. Георги“. И тази година тази традиция бе спазена, като ТД „Георги Сапунаров“ и НЧ „Тракия – 2008“ – Хасково подариха две стилни скамейки, изработени от фирма „Кировци“ ЕООД Киро Ставрев.

До късния следобед черквата, символ на българщината в Одрин, бе огласяна от веселата глъчка на тракийци, дошли с добра душа да почетат големия празник. И дано всеки от тях да е успял да внесе и в своето семейство, пречистващата частичка на вярата или добротата, която всички почувстваха този ден в храма.

Огнян Пунев
експерт в Държавна
агенция „Архиви“

**ВЪПРОСЪТ
ЗА ИМОТИТЕ
Е ДЪРЖАВЕН**

На стр. 3

ТОДОР КОРУЕВ

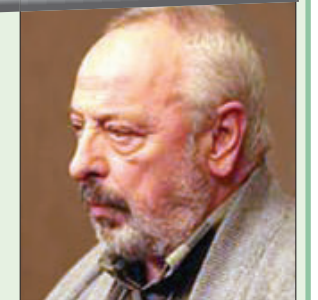
Петата национална среща „Завръщане към корените“ в София през миналия месец отново ни напомни – ясно и категорично – за една от най-важните задачи на СТДБ, дори за смисъла за съществуването на тракийската организация. Корените ни са както в обичаите, вярванията, фолклора на тракийските и малоазийските българи, които сме длъжни да изучаваме, пазим и предаваме на по-младите, така и в историческата истина за кървавите събития през 1913 г. и следващите години, когато около 367 000 българи са прокудени от родните си места и няколко десетки хиляди са избити от редовната турска войска и башибозука. В декларацията-обръ-

ще“ е зад тракийската кауза. Тази патриотична позиция тя е изразявала открито и в други прояви на тракийци за разлика от президента Росен Плевнелиев, който, отдален на своята ограниченост и себичност, загърбва с лекота истинските национални интереси в чужда угода. Защо да не се поучим от Кипър, който бе търпелив и настоятелен, но в края на краищата принуди съда в Хага да осъди Турция за агресията ѝ в северната част на държавата – остров. Това, откъдето и да го гледаме, е притискане на Анкара до стената, от което ние трябва да се възползваме. Колкото можем. Най-малкото – да се поучим от урока от Хага – а това означава каузата на тракийци да стане не само съществена част от държавната политика, но тя и да се изнесе навън. Така Ев-

Завръщане към корените

щение, приета на срещата „Завръщане към корените“, се настоява тези събития да бъдат наричани с истинското си име. Понятията разорение, погром или терор са слаби емоционално да разкрият същността на чудовищното злодеяние – „думата е една единствена – геноцид“. Тази категоричност на потомците ни задължава да си припомним поведението на Република Турция, която претендира да е приемник на Османската империя и се опитва да възкреси нейния „великолепен век“.

Потомците на бежанците от Одринска и Беломорска Тракия и Мала Азия отново поискаха Народното събрание да излезе със специална декларация за геноцида над тракийските българи, а въпросът за моралното и материалното компенсиране за живота и за загубените имоти да се превърне в национална кауза. На националната среща „Завръщане към корените“ вицепрезидентът на републиката Маргарита Попова заяви, че „искрено, от душа и сър-

• Тодор Корув

ропа да научи не само за геноцида над тракийските българи, но и за справедливите искания на потомците им за обезщетения.

Гласовете за осъждане на геноцида в Източна и Западна Тракия стават все повече, макар че в парламента още се ослушват. На Майските мистерии в Хухла, Ивайловградско, село, белязано с кръв през 1913 г., бе прието обръщение, в което бе поискано „ужасяващата истина за геноцида над тракийските българи, да бъде най-сетне призната“. И още – истината да влезе и в учебниците, и в медиите, и в обществото. И в паметта на нацията, завинаги!

ОБЩИНА ИВАЙЛОВГРАД СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ ТРАКИЙСКИ МЛАДЕЖКИ СЪЮЗ В БЪЛГАРИЯ

ОРГАНИЗИРАТ

на 7 юни (събота) 2014 г.

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ МЛАДЕЖКИ СЪБОР

„ИЛИЕВА НИВА 2014“

ДЕН НА ТРАКИЙСКОТО ДЕТЕ

УВАЖАЕМИ ТРАКИЙЦИ,

Тази година отбелязваме 101 години от гибелната 1913 г., когато хиляди невинни българи от Източна и Западна Тракия са жестоко погубени от турската войска и башибозук, а оцелелите от Източна Тракия насилствено са прогонени завинаги от родните огнища. Отбелязваме и 100 г. от завръщането на малоазийските българи.

Каним тракийци от цялата страна за поклонение пред Мемориалния комплекс „Илиева нива“ – Ивайловград.

ПРОГРАМА

Представяне книгата „Родени от Тракия, родили за Тракия“ от автора Петра Мечева

ДАТА: 06.06.2014 г.

ЧАС: 18.00

МЯСТО: Мутафчиева къща, Ивайловград

Полагане на венци и цветя по случай 170 от рождението на Капитан Петко Войвода

ДАТА: 07.06.2014 г.

ЧАС: 10.00

МЯСТО: село Плевун-пред паметника на воеводата Начало на честванията на „Мемориален комплекс Илиева нива“

ДАТА: 07.06.2014 г.

ЧАС: 11.00

МЯСТО: пред паметника

- панихида за упокой на душите на загиналите тракийски деца,отслужена от архиерейския наместник, протоиерей Николай Величков;
- авторски патриотичен спектакъл – рецитал;
- тържествени слова;
- полагане на венци и цветя;
- кръщаване на деца – параклис „Св. Петка“

ХУДОЖЕСТВЕНИ ИЗЯВИ

Участие на детски тракийски състави на сцената на Илиева нива

Организиране на арт работилници – с участие на деца – до сцената

ДАТА: 07.06.2014 г.

ЧАС: 12.30

МЯСТО: на сцената

Нека продължим създадената традиция и заедно сътворим празник на будната памет!

Записвания за участия на сцената и кръщаване на деца на тел.: 03661/ 60 90 или 0885 504 010.

Националният тракийски младежки събор се посвещава на 100 години от разорението на тракийските и малоазийски българи

ФАМИЛИЯ НА РОДОЛЮБЦИ И БОРЦИ ЗА СВОБОДА

МИХАИЛ ЖЕЛЯЗКОВ

Безброй са българските фамилии от Източна Тракия, участвали в борбите за национално освобождение. Една от най-ярките сред тях е лозенградската фамилия МИНКОВИ, голяма част от членовете на която се преселват в Бургас. За Георги Костов Минков – задграничен представител на ВМОРО в Бургас по време на подготовката и провеждането на Илинденско-Преображенското въстание, пунктов началник на доброволческите македоно-одрински отряди по време на Балканската война и за по-големия му брат Тодор – наемател на Хана на хъшове в Бургас, в миналото се е писало немало. Но за техните родители, братя и сестри, семейства, родственици публикациите са оскъдни. В ТД „Екзарх Антим I“ – Бургас, наследниците на Янко Керемидчиев – историк, краевед и дългогодишен председател на дружеството, предадоха материали, които хвърлят допълнителна светлина за участието на Минкови в борбите за освобождение на българите от Одринско. Особено ценни са саморъчно написаните спомени на дъщерята на Георги Минков – София, и децата на брат му Тодор – Анна, Тодорка и Иван. Минковият род в Лозенград е имал твърде много разклонения, но тук ще започна от родителите на Георги и Тодор. Баща им се казвал Коста Тодоров Минков, а майка им – Мара, и двамата родом от Лозенград. Материалното им положение позволявало да осигурят добро образование и възпитание на децата си. А те не били малко: Тодор, Георги, Никола, Димитра, Тонка, Кица, Сирма, Анна и Панайотка, която починала още като дете.

Светлият образ на Мрачний

Най-ярката личност от децата на Коста и Мара е Георги и затова ще се спра по-подробно на неговата биография. Той е роден на 14 април 1864 г. Начално и прогимназиално образование получил в родния си Лозенград. По време на Руско-турската война, когато на север от Балкана се водели тежки боеве за освобождението ни от петвековното робство, през града непрекъснато минавали войски

части и обози за фронта, а от север на юг бягали изплашени мюсюлмани и дезертьори, ранени отивали за лечение. Много от тях отседнали в хана, където работел баща му. Озлобени от неуспехите във войната, те изливали яда си върху другояците и особено жестоко се отнасяли към онези, които се държали с достойнство. Една неделна утрин градът осъмнал с жестока гледка – в чаршията на едно дърво висели трима обесени лозенградски патриоти. Майка му, като отивала към православната църква за утрешната служба, познала сред обесените мъжа си, паднала на земята в безсъзнание и повече не станала. Близки и приятели погребали набързо пред разплаканите им деца двамата в един гроб под лозата в двора. Още на другия ден Тодор, Георги и Никола повели сестрите си към Варна, където се настанили при свои роднини.

Георги започнал да учи във Варненската гимназия. Бил отличен ученик, но не успял да я завърши. Изключили го за бунтарство. С ходатайството на техния родственик Екзарх Антим I заминал за руския град Ода да следва право. Но и там не му провървяло – след година и половина го изключили за участие в забранени от властите кръжоци.

Пристигналият от Русия Георги отново се вър-

нал при братята и сестрите си, но скоро се пръснали в различни градове – Тодор, Георги, Никола, Димитра и Тонка тръгнали за Бургас; Кица останала във Варна; Сирма се установила в Тутракан, Анна – в Добрич.

Щом дошли в Бургас, мъжете потърсили работа, за да осигурят прехраната на себе си и на сестрите си. През учебната 1883 – 1884 г. Георги става учител в мъжкото класно училище в Бургас, а следващата учебна година – в Поморие. Гръцките първенци в Анхиало скоро разбрали, че новият даскал е бунтар и родолюбец и решили да го прогонят. Поръчали на гръцкия свещеник да го шпионира. Попът започнал често да посещава училището и да прави водосвети. На даскала това не му харесало и предупредил свещеника повече да не идва, защото училището не е църква. Отчето се направил на глух и... полетял от стълбището с главата надолу. Това станало повод Георги Минков да бъде уволнен и лишен завинаги да упражнява в цялата страна учителска професия.

Докато си търсел работа, започва Сръбско-българската война и веднага се записал в ученическия легион. След победата се връща със сребърен медал. И започва в Бургас чиновническа кариера. Отначало бил старши писар, после секретар, член,

зам. председател и накрая председател на Окръжната постоянна комисия.

След идването си в Бургас се сприятелява с представителите на местната тракийска интелигенция. Събирали се в хана на изселника от лозенградското село Ковчас Георги Чорбаджиев, шумно спорели, споделяли мисли, идеи. Най-активни били Георги Минков, Петко Росен – син на собственика, Стоян Петров, Георги Кондолов, Антон Страшимиров. За тях по-късно писателят Петко Росен пише: „Хора 20-25 годишни, почти всички с незавършено образование, но много начетени, буйни, доблестни, винаги готови на бунт против всяка неправда... Идеите им източници бяха изключително в задграничната руска революционна литература, на първо място Чернишевски, Лавров, Херцен, па и Толстой... Рошави, буйни, почти женомразци, винаги с народа, из народа, особено през ваканциите...“

По-големият брат Тодор наема хана на Чорбаджиеви и скоро той се превръща в средище на тракийската емиграция. В него намират подслон и топла храна избягали от турско млади българи, които разказват за издевателствата на турците.

В началото на 90-те години Георги Минков предприел пътуване до родния край с претекст, че ще урежда им-

отните проблеми на семейството. Това, разбира се, не става – в къщата и другите имоти вече се били настанили нови стопани – мюсюлмани. Премества костите на родителите си в християнското гробище, среща се с познати и, потресен от робското положение на българското население, потегля за Бургас напълно убеден, че само с организирана революционна борба може да се постигне освобождение.

Когато през януари 1895 г. в Бургас инж. Христо Станишев основава македонско дружество „Пирин планина“, Георги Минков е сред първите му членове. Той е и в ръководството на бургаското тракийско дружество „Странджа“, създадено в края на 1896 г., взема активно участие в учредителния конгрес на тракийската емиграция, проведен в Бургас през февруари 1897 г.

На конгреса на македонските дружества в София през 1899 г., когато се решило обединяването им с тракийските дружества, избират Георги Минков във Върховния комитет като представител на Одринско.

Председателят на Централния македоно-одрински комитет Гоце Делчев идва в Бургас, за да провери организационната подготовка в Одринско. При гостуването си на Георги Минков прави обстоен преглед на възможностите и готовността

за въстание. По това време домакинът работи в Окръжната Постоянна комисия, в сградата на която подготвя стая за гости, където ношува видни нелегални дейци на македоно-одринската организация. Там ношува и Г. Делчев, оттам, заедно със Стоян Лазов, определен от Г. Минков, тръгват на обиколка в Одринско.

Георги Минков осигурява работа на преследвани революционери, като ги назначава като кантонери, служители в железниците и другаде. Ханът се превръща в Национален щаб на революционното тракийско движение. Там се срещат и съвещават тракийските войводи Михаил Герджиков, Лазар Маджаров, Георги Кондолов, Лазо Лазов, Стоян Петров, Яни Попов, Кръстьо Българията и много други. Бургас става важен легален център на нелегалната Тайна македоно-одринска революционна организация.

През 1901 г. Одринският революционен комитет утвърждава за свой представител във Върховния македоно-одрински комитет в София Георги Минков. Предоставят му право да ревизира съществуващите в Княжеството македоно-одрински дружества, да образува нови. Псевдонимът му „Мрачний“ бил хрумване на Александър Кипров, а Антон Страшимиров го наричал Хъшлака.

По време на подготовката на въстанието Г. Минков показва изключителна работоспособност, всеотдайност, изобретателност. Участва в изготвянето на съвместната декларация на Македонския революционен комитет и Съвета на арменската революционна федерация в София до Хагската конференция през юни 1899 г., с която се изразява недоволство, че е отказала да се уважат исканията им и така не е разгледала положението на македонците и арменците.

Георги Минков не е само представител на Одринско във Върховния комитет в София. Арменските комитети в Пловдив и Цариград също го определили за представител на своите революционни организации. Стоян Михайловски – председател на Върховния македоно-одрински комитет, му възложил с пълномощно от май 1903 г. като член на комитета да ревизира и инвентаризира всички материали на организацията по южната граница от Бургас до Чепеларе; след убийството на румънския журналист Михайляно за негова статия против македонското освободително движение, целият Македоно-одрински комитет на Борис Сарафов попаднал в затвора. Георги Минков, като член на този комитет, от Бургас отишъл в София и поел ръководството му.

■ Георги Минков и Петко Росен

Продължава в следващия брой

ОГНЯН ПУНЕВ

експерт в Държавна
агенция „Архиви“

– Г-н Пунев, в редакцията получаваме запитвания във връзка с обезщетенията за изгубените имоти в Западна Тракия. Срокът изтече, но има ли възможност той да бъде отново удължен?

– Тъй като срокът изтече на 14 февруари 2007 г. много от наследниците на бежанците от Беломорска Тракия и Егейска Македония не можаха да получат своите обезщетения, въпреки че има документи в архивите. Има инициативи от страна на тракийските дружества и ВМРО, но също така и група от народни представители, които ще инициират връщането отново в комисиите въпроса за удължаването на срока за обезщетенията. Основният аргумент за това е, че когато става дума за загубени имоти поради насилие и принудително изселване не може да бъде приложен 10 годишен срок. Затова вероятно проблемът ще бъде коментиран в Народното събрание и със следващия бюджет, тъй като това всичко е свързано с определени суми от бюджета, ще се направи обобщение за какви имоти и за колко хора става дума.

– При вас много хора ли си търсят правата?

– При нас е трудно да се определи броят на хората, които са изпуснали срока, понеже за един имот се явяват по няколко наследници и ако ние формално съберем тези цифри ще бъде подвеждащо. Най-добре се разбира от институциите, които са били упълномощени да изпълняват този закон – това са областните управи, земеделското министерство и др.

– Вие сте член на смесената работна българо-турска група, която обсъжда възможността за обезщетяване на хората от Западна Тракия и Мала Азия. До къде са стигнали преговорите в нея?

– Вече изминаха четири кръга от тези преговори като те са на разменни начала, всяка година се провежда по едно заседание в Анкара или София. Всяка от делегациите представя своите аргументи в полза на тезата, която защитава. Турската страна защитава тезата, че имотите на бежанците от Одринска Тракия са един вид ликвидирани, с тях е приключено, имайки предвид разпоредбите на Ангорския мирен договор. Те тълкуват, че същност не става дума за бежанци, а за изселници. Но в последните два кръга от преговори българската делегация, аз съм

представител в нея от името на ДА „Архиви“, представи нови документи, за първи път показвахме част от тях в Анкара. За съжаление турската страна не ги прие, не ги взе предвид. Това са документи, свързани с обобщените данни за имотите на Одринска Тракия и Мала Азия. Турската теза беше, че ние имаме откъслечни данни за отделни граждани, които са много малка част. Те доста витиевато признаха, че наистина не е хуманно и не е приятно да се напуска родното място, сякаш тези хора сами са решили да се изселят. В крайна сметка ние развихме тази теза и успяхме да ги оборим, че не става дума за изселници, а за бежанци и доказахме, че имаме обобщени данни за имотите. През 1924–1925 г. българското правителство праща до Обществото на народите доклади с много точни данни за оценката на имотите. Т.н. Бежански заем е бил доста добре контролиран от ОН, не става дума за непроверени данни. Има специални пратеници на ОН, които са проверявали на място истинността на всяко число.

– Каква сума показват обобщените данни?

– Според документ, намерен в архивния фонд на Министерство на външните работи, става дума за 193 738 818 златни лева по цени от 1925 г., дължими за имотите от Източна Тракия. За имотите в Мала Азия сумата възлиза на 10 млн. златни лева по цени от 1936 г. Аз не съм финансов специалист, но очевидно трябва да се направят необходимите деноминации, за да се изчислят тези суми каква стойност имат сега. Сумите са наистина впечатляващи и са базирани на конкретни оценки на имотите.

– Каква беше вашата следваща стъпка?

– Тъй като Република Турция през 1932 г. влиза в Обществото на народите тя става солидарна, т.е. тя преподписва всички международни документи и договори. По този начин тези документи придобиват още по-голяма сила. В последния кръг на преговорите, който се състоя през декември 2013, г. турската страна беше по-предпазлива, защото знаеше вече, че ние имаме обобщените данни. Затова преговарящите се опитаха да отклонят разговора в друга посока – да се говори повече за екзархийските имоти. Даже искаха да натрупат актив, че са

върнали 9 имота, представиха това като нещо много голямо и извадиха теза, че тъй като в Турция се е намесила държавата, съдебната система се е задвижила. Този въпрос за тях бил вече приключен, макар че България претендира за 56 големи екзархийски имота. Те апелираха българската делегация да ходатайства пред съдебната система за връщане на т.нар. мюфтийски имоти на мюсюлманското вероизповедание. Българ-

Въпросът за имотите е държавен

ската делегация реагира много остро, че според нашите закони държавата няма право да се намесва в работата на съдебната власт и всеки казус ще бъде отделно разглеждан.

– Кога се очаква да бъде следващото заседание на групата?

– Ние се опитахме да ускорим разглеждането на тези проблеми, понеже още в Цариградския договор чл. 9 говори се говори за бежанци, този термин е съществувал още тогава. Обяснихме, че няма как между 1913–1925 г. статутът им да се е променил. Става дума и за малоазийските българи, тъй като те въобще не присъстват нито в Ангорския, нито в Цариградския договор. За тях дори би трябвало да се реши въпросът много по-бързо, тъй като тяхното изселване не е нито по договореност, нито е във военно време. В тази връзка ние казахме, че имаме желание да предоставим документите, с които разполагат българските архиви и в работен порядък да не се чака цяла година, а чрез дипломатическата поща да се разменят

документи от двете страни. Идеята ни беше на следващата среща да не започваме пак отначало, а преговорите да се развиват по-бързо и да има някаква конструктивна позиция и от двете страни.

– Определена ли е дата за новата среща?

– Не е определена дата. Ще се опитаме в средата на тази година да им изпратим нашите документи. Ще ги заверим, макар че те си имат преводачи. Ръководителят на делегацията се оказа, че е работил в турското посолство в София и знае български. Ние се опитваме да докажем, че българската държава не само е приела тези бежанци, не само е създавала дирекция, но е поискала и заем от Обществото на народите, който между другото е бил предложен и на турската страна. Те често казват: има и много мюсюлмани, които са напуснали родните си места, влезли в българските граници след войните. Но разликата е в това, че българската държава им дава 2 годишен срок, в който са имали право в съдилищата ни, нотариатите, банките да си урегулират

имотите. Имали са право да ги продават, да ги отстъпват, въобще са имали много варианти да оправят имотното си положение. Това не е било дадено на българите. Това е основната разлика между подхода на двете държави. Ние показвахме документи, че в началото и от двете страни е имало разбиране, че става дума за бежанци, даже наскоро ги показвахме по телевизията. Имало е смесена комисия. Тя започва да работи, обикаля 55 села в Одринско и Родопите, в които е имало бежанци. Описват имотите. За съжаление работата на тази комисия е прекъсната по вина на турската страна. Междувременно през 1914 г започва войната. С други думи този въпрос може да се развие, двете страни са имали вече отношение към него.

– В момента получавате ли помощ от страна на други ведомства, т.е. държавата достатъчно силно ли се е ангажирала с проблема?

– Въпросът наистина се превърна в държавен. Правителството през 2008 г. на базата на проект, който бяхме иницирали в ДА

„Архиви“ предишната година, подписан от Боряна Бужашка, започна работа. На базата на този проект и документите, които предадохме, правителството се ангажира с проблема, отпуснати бяха много средства, закупени бяха техника, огромен сървър и т.н. Въобще държавата създаде възможност да въведем нашите данни в система. Сега в момента държавата се ангажира и с друг проблем. Вече подписахме подобен проект във връзка със закона за реституцията в съседна Сърбия, тъй като много български граждани са правоимащи по него. С други думи ние смятаме че обезщетенията на българските бежанци са един комплексен въпрос. Междувременно продължават разговорите по Крайовската спогодба с Румъния, по „Моллов-Кафандарис“ също идват хора при нас, на които ние представяме документи. Само Черно море, така да се каже, не е гранична зона, за всички останали райони продължаваме да събираме информация, да я въвеждаме в нашите архиви.

Българският отпечатък в европейските политики да е по-осезаем

На 1 юли приключва мандатът ми като член на Европейския парламент – време за оценки и равностметка. Макар и само за година, работата ми като евродепутат беше изключително динамична, но в същото време и много емоционална. Постарах се за времето на връщането ми в ЕП да бъда максимално активна и ефективна, така както по време на първия си мандат – с работа в комисии, в делегации и пленарни сесии. Работата в ЕП е преди всичко участие в законодателната дейност и е особено важно да успееш да въведеш чрез предложения за изменения и други инициативи такива елементи на законодателството, които да защитават интересите на българските граждани и да утвърждават позициите на страната ни. Естествено е да се съобразяваш и с интересите на всички европейски граждани, и с позициите на политическата сила, към която принадлежиш, но тук ключовият елемент е намирането на баланс. Резултатите от работата ми имат следното фактологично изражение – внесени над 250 изменения към повече от 40 законодателни документи на ЕС, близо 50 изказвания в пленарна зала, многобройни изказвания и становища, изразени в комисии.

Освен защитата на националните интереси и каузи, вложих усилията и опита си в отстояване на поетите към българската общественост ангажменти и в това българският отпечатък в европейските политики да бъде по-осезаем. Тук ще представя накратко и основните линии на дейността ми, като поставя акцент върху по-важните за България теми.

Като член на Комисията по външни работи на ЕП, взех активно участие в дебатите относно отношенията на ЕС със страните от Източното партньорство. В тази връзка имахме работни посещения в Украйна, Молдова и Грузия, където се запознах с положението на българските общности и бях част от усилията на парламента да подкрепи процеса на европейска интеграция на тези страни.

Работих активно по формиране на политика на ЕС по отношение на Украйна. Имам конкретни предложения за текстове в резолюциите на ЕП по отношение защита на

Отчет на евродепутатката Маруся Любчева, член на ЦР на СДБ и почетен председател на Бургаското тракийско дружество

Маруся Любчева, председател на СДБ Красимир Премянов и директорът на ТНИ член кор Васил Проданов на среща с Ханес Свобода

българската общност в Украйна, свързана със статута на българския език, относно контрол на средствата, които ще се предоставят на временното правителство на Украйна от страна на ЕС, относно необходимостта от преговори с Русия и намиране на дипломатически и политически средства за решаване на проблема. Поради агресивния характер на последната резолюция на ЕП за Украйна и отсъствието на баланс на интересите, какъвто според мен е необходим, не подкрепих тази резолюция. Не споделях „революционния ентусиазъм“ на някои политически групи и гласувах „против“.

Считам за личен успех факта, че в доклада за напредъка на Турция намери място и предложен от мен текст, призоваващ турската държава да изпълнява ангажиментите си, поети с международни спогодби, който визира не изпълнените ангажменти на Турция, свързани с обезщетяване на българските тракийски бежанци. Неоднократно в пленарна зала и на заседания на Комисията по Външни работи поставях въпроса както за имотите на тракийските бежанци, така и за провокативните изявления на редица турски политици, които поставят под съмнение суверенитета и териториалната цялост на съседни държави. Смятам, че Европа няма нужда от нови разделителни линии, а напротив, от политики на взаимна толерантност, сътрудничество и добросъседство. В тази връзка организирах и кон-

ференцията „Помним миналото, създаваме бъдеще с Еврорегион Тракия“, в която представители на Съюза на тракийските дружества в България (СТДБ) посетиха Брюксел и взеха участие. С тяхно съдействие организирах и национален конкурс „Тракийска памет и бележити години 1913–1914 година“, чиито победители също получиха възможност да посетят дома на европейските институции.

Работих активно по проблема за бежанците. След посещение в Гранична полиция и разпределителния център в Елхово проведох среща с комисар Кристалина Георгиева за набелязване на мерки за преодоляване на проблемите. Запознах представители на българските институции с тези проблеми. С изказванията си в комисията

по външни работи и в пленарна зала защитавах позициите на България.

В рамките на Комисията по околна среда, безопасност на храните и общественото здраве на ЕП, фокусирах работата си върху ключови за България въпроси, като здравеопазването на животните и предотвратяването на преноса на зарази, както и осигуряването на защита на животновъдните стопанства в пограничните райони. Бях докладчик в сянка по доклада за незаконния превоз и третиране на отпадъци и положих максимални усилия проблемът с генерирането на тонове пластмасови отпадъци в околната среда да получи нужното внимание. Определям като успех усилията на всички български евродепутати приеждането на директивата за тютюневите

изделия, с която се надявам да направим по-малко атрактивно тютюнопушенето сред младите хора, но в която съумяхме да защитим интересите на българските тютюнопроизводители.

През изминалата година организирах различни по своя характер събития, между които държа да спомена тържественото отбелязване на националния празник на България в Европейския парламент и инициативата под наслов „Бежанците в България и отговорността на днешното поколение“, която организирах във връзка с конфликта в Сирия и бежанската вълна към България. Над 100 души – ученици, студенти, експерти в образователния сектор и представители на местните власти, посетиха Европейския парламент по моя покана, защото вярвам, че е изключително важно не само българските граждани да бъдат информирани за работата на европейските институции, но и институциите да чуят тяхното мнение и преките им наблюдения върху актуални за България въпроси.

Макар и мандатът ми да

е към своя край, аз продължавам да работя активно за повишаване на присъствието на българското Черноморие в дневния ред на европейските политики. По моя инициатива, на 20 май България за първи път ще се включи в официалната кампания по отбелязването на Европейския ден на морето с провеждане на серия от конференции и културни събития под надслов „Черноморски хоризонти 2014“. През изминалата година организирах и множество кръгли маси, посветени на оперативните програми от новия програмен период 2014–2020 г. и възможностите за финансиране от структурните фондове на ЕС, които ще бъдат предоставени на българските общини, фирми и граждани.

Винаги съм вярвала, че основна ми задача като политик е да работя за защита интересите на гражданите, да съдействам за повишаване на тяхната информираност, да съдействам на техните усилия да бъдат активни граждани; представяйки България в една от европейските институции, да защитавам интересите на България и да допринасям страната ни да бъде и да се възприема като равностоен партньор на всички останали страни-членки. Ще продължавам да следвам това убеждение и след приключване на мандата си, като продължавам да работя по поетите ангажменти на местно ниво със същата решителност и ентусиазъм.

Дядо Кирил почетен гражданин на Варна

Покойният Варненски и Великопреславски митрополит Кирил ще стане почетен гражданин на морската столица посмъртно. Това стана ясно от думите на настоящия митрополит Йоан. Освен него подобно предложение направи и председателят на СДБ Красимир Премянов до Общинския съвет и кмета на Варна. С мотивите в предложението ви запознахме в един от предишните броеве на в. „Тракия“. Дядо Кирил бе удостоен и с голямата награда „Варна“, стана ясно след гласуване на съветниците от комисията по култура в Общинския съвет.

Вече са водени и разговори с кмета. Удостояването се планира за празника на Варна – 15 август. Дядо Кирил бе намерен удавен на 9 юли миналата година на плажа край местността Траката до морската столица. През декември 2013 г. Знеполският епископ Йоан със светско име Иво Иванов бе избран от Св. Синод за негов заместник.

In memoriam

ПОЧИНА АКТЬОРЪТ ВЕНЦЕСЛАВ КИСЪВ

Актьорът и театрален педагог, член на СДБ, Венцеслав Кисъв почина след дълга борба с рака на 19 май. Той е роден на 17 юли 1946 г. в Любимец. Завършва езикова гимназия в Бургас, а след това и актьорско майсторство във ВИТИЗ в класа на проф. Боян Дановски.

След дипломирането си започва работа на сцените на театрите във Видин и Габрово. От 1979 г. работи в „Сълза и смях“ и от 2006 до 2010 г. е негов директор. Участвал е във филмите „Карл Маркс. Млади години“, „Мера според мера“, „Борис I“, „Защитете дребните животни“, „Ваканцията на Лили“ и други.

Автор е на книгите „Пространства на мъчанието“ (сборник стихове), „Лист неотронен“ (сборник стихове), „Методология на първите стъпки“ (театрознание), „За началото и края“ (кратки разкази, есета, публицистика).

СДБ изказва своите съболезнования на близките на актьора.

ДА СИ СПОМНИМ ЗА ТРАКИЕЦА ТОДОР ЯНЧЕВ

НИКОЛАЙ ДИМИТРОВ

В Ритуалната зала на Община Айтос на 15 май беше открита ретроспективна изложба живопис на художника Тодор Янчев по повод 105-та годишнина от рождението му. Идеята е на айтоското читалище „Васил Левски“ – 1869 и признателни тракийци.

Янчев е художникът, който черпеше вдъхновение от родната история и природа. В продължение на повече от девет десетилетия носеше в сърцето си порива към красивото в живота, любовта към предците си и тракийската кауза. Бай Тодор, както всички в Айтос го наричаха, тръгна по най-простия път до гениалността – от по-

знанието. Освободен от гордостта на високото образование и тщеславието на високите постове, художникът катереше върхове, спортуваше и всяка свободна минута посвещаваше на платното. Учител му беше природата, а от съприкосновението с нея душата му остана по детски невинна.

Откровен и искрен в своите творби и в отношението си към хората, Тодор Янчев беше любим и уважаван художник, доайен на айтоската гилдия, човек, готов винаги да даде съвет, да помогне. Обичаше живота и своята любов предаваше на хората, вдъхваше им оптимизъм, светлина и чувството за свобода.

Тодор Янчев беше родолюбец – истински син на Тракия. Горд

и непреклонен, той изживя дългия си житейски път достойно и пълноценно. Едно нещо не му бе дадено, за което близо сто години е мечтал – да се върне в родния Деркос. Там, в равното тракийско поле, за което гореше жаравата в сърцето му. До последния си миг, в душата си пазеше огъня на най-съкровения тракийски идеали – достойнство, родолюбие, величие.

Тодор Янчев има над 15 самостоятелни изложби, участвал е в десетки общи изложби в Айтос. Бил е член на Съюза на художниците в България, почетен председател на Клуба на културните дейци в Айтос, почетен председател на Съюза на бургаските художници, Почетен председател на Друже-

ство „Тракия“ – Айтос.

Бежанец е от Одринска Тракия, семейството му се заселва в Айтос през 1912 г., когато бъдещият художник е само на три години. Първите му учители са циганите, които изработвали рисувани ковчори по панаирите. От тях малкият Тодор се учил как да опъва платната и как да бърка боите. Изучил каменоделството и хлебарството, дълги години въртял длетото и месил насъщния. Първата си самостоятелна изложба представя пред айтослии през 1942 г. Основател е на Художествената галерия в Айтос, която тази година празнува 30-годишен юбилей. Пенсioniрал се като на-

чалник на МТС – Айтос.

Тодор Янчев е много специална личност за айтоската културна история. Самоукият художник е оставил във фонда на Художествената галерия уникални платна, които в неповторима масленочетна гама пазят творческия му възторг от красотата на Айтос и айтоския край.

Красимир Премянов посети Украйна

От 14-16 май т.г. Кр. Премянов – председател на СТДБ, бе на посещение в Украйна.

В Киев той проведе среща с Красимир Минчев – извънреден и пълномощен посланик на Република България в Украйна. По време на срещата бяха обсъдени въпроси, свързани със ситуацията в страната и поддържането на паметника на Капитан Петко Войвода.

Красимир Премянов поднесе цветя пред паметника на Капитан Петко Войвода.

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ НА СТДБ И ЕВГЕНИ КИРИЛОВ В ХАСКОВСКО

Председателят на СТДБ и Евгени Кирилов, досегашен депутат в ЕП и кандидат в листата на Коалиция за България, проведеха поредица от срещи с представители на тракийските дружества в Хасково, Маджарово, Любимец и Харманли.

Красимир Премянов, председател на Съюза на тракийските дружества в България, подчерта в изказването си, че каузата на тракийските българи се нуждае от европейска солидарност и от нова, по-категорична резолюция на европарламентаристите по тракийския въпрос. За него подобен документ ще е задължително

условие при евентуалното приемане на Турция в Евросъюза. Евгени Кирилов подкрепи неговата позиция и добави, че става дума не само за финансово обезщетение, но и за възкресяване на историческата истина относно разорението на тракийските българи.

През седмицата Красимир Премянов – председател на СТДБ проведе срещи с Петър Чобанов – министър на финансите и Сабрие Сапунджиева-заместник-министър на правосъдието.

По време на срещите бяха обсъдени актуални въпроси, касаещи тракийската организация.

Да почиташ, уважаваш и запазиш в себе си частица от доброта и всеотдайността на своя учител е била свята черта за поколения български ученици. Тя се запазила все още дори в малко пообъркани ни живот.

Да отдадат своята почит към бивши учители от града решиха членове на ТД „Георги

Сапунаров“ и НЧ „Тракия – 2008“ съвместно с Клуб „Родолюбие“ към Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва. Те организираха среща с учители ветерани по случай 24 май.

Трогателното събитие се проведе на 15 май и събра над 100 ветерани учители от няколко поколения, като най-възрастната бе Дора Бе-

левска на 85 години.

Кратки приветствия към присъстващите отпразвиха Кирил Сарджев – председател на ТД и Смиляна Нитова – народен представител от „Коалиция за България“.

В тържествената обстановка, макар и за миг, всички отново се пренесоха в класните си стаи, отново чуваха веселата детска глъчка,

отново усетиха праха от скърцащия тебешир по черната дъска.

Вашето дело не е било напразно, някъде по света в този момент има поне един ваш ученик, който ще си спомни с преклонение за вас. Човек е толкова жив, колкото са живи спомените за него, отбеляза в своето обръщение Кирил Сарджев.

Тракийци почетоха Петър Киприлов

ДИМИТЪР ОШАВКОВ

С участието на краеведа Иван Бубалов – почетен гражданин на Бургас, тракийци от дружество „Петър Киприлов“ гр. Айтос посетихме архитектурния резерват с.Бръшлян, Малкотърновско и поднесохме венци от свежи пролетни цветя пред портрета на своя патрон в музея „Килийно училище“. Поводът бе 163 години от рождението на учителя, свещеника и революционера Петър Киприлов и Европейската нощ на музеите и галериите – 17 май. С особен интерес изслушахме беседата на Жечка Калоянова – уредник на музея и запалихме свещичка за здраве в църквата „Св.Димитър“.

Някога при откриването на училището за пръв учител бил назначен 18-годишният Петър Киприлов от с.Пирок, Лозенградско. По-късно младият Киприлов ста-

ва свещеник и служи в лоното на църквата петдесет години. Заради революционна дейност в защита на българщината той е заплашен от турските власти с физическа разправа и е принуден да потърси убежище в свободна България. Петър Киприлов или поп Пею, както са се обръщали към него обикновените хора, свързва завинаги своя трудов и житейски път с населението на Айтоския край, където преобладават бежанци от Източна Тракия. Гражданите на Айтос оценяват заслугите му на истински народен будител и през 1925 г. избират свещеник Петър Киприлов за почетен председател на Тракийското благотворително дружество, учредено през 1897 година.

Потомците на тракийци от Айтос, водени от Бубалов, посетихме и други паметни места в с.Бръшлян. С вълнение изслуша-

хме разказите му за Сармашишката афера на 20.03.1903 г. пред паметната плоча на Балювата къща, при гранитния знак на лобното място на Никола Атанасов – Равашола и къщата на Петко Чорбаджи, където е ношунал Васил Левски при обиколката си в Странджанския край и срещите с учителя Петър Киприлов и комитетските хора от околните села. Урокът по родолюбие продължи с посещение на Малко Търново и беседа пред Историческия музей. Запознахме се и с дивата природа на Странджа в Природонаучния музей, тъкаческото и дърводелско ателие в сградата на читалище „Просвета 1914“. Поклонихме се и в църквата „Успение Богородично“. Пожелахме си да посетим отново Малко Търново, за да разгледаме и култовите забележителности на митичната Странджа планина.

Трагедията в Сомата създава все повече проблеми на турския премиер

Турският премиер Реджеп Тайип Ердоган отправил реплика с антисемитско съдържание, реагирайки бурно срещу протестиращ в Сомата след трагичния инцидент във външнобизнесната мина, съобщават турски медии.

„Къде отиваш, израелска сперма такава“, казва Ердоган, според видеозапис, публикуван в сайтовете на опозиционни вестници, сред които и в „Съюзджо“, когато демонстрант очевидно го критикува за действията му за справяне с катастрофата, отнела живота на близо 300 души във външнобизнесната мина в Сомата (Западна Турция). Според кадрите премиерът, заобиколен от множество бодигардове, влиза в супермаркет в Сомата и на вратата се нахвърля срещу неидентифицирано лице, намиращо се там заедно с други жители, като отправя към него тези думи. Не е ясно дали Ердоган, който бе освирикван и бурно критикуван от разгневените жители на Сомата, е зашлевил плесница или е ударил демонстранта, както твърдят неговите противници.

„Хюриет дейли нюз“ съобщава в петък, че след като в социалните медии беше разпространено видео от инцидента, осъден от опозиционните партии, мъжът от Сомата заявил, че премиерът Реджеп Тайип Ердоган го е ударил „неволно“.

Хората, заобиколили Ердоган на записа, затрудняват различаването на точните обстоятелства при случая. В началото на записа обаче Ердоган като че ли набелязва един човек от изразяваща неодобрението си тълпа, към когото се обръща с думите „Ела и ме освирикай в лицето“. След като неидентифицираният човек влиза в супермаркета, Ердоган тръгва след него заедно със сътрудни-

ците и охранителите си. Тогава премиерът сякаш замахва с ръка на входа на супермаркета, след което излиза.

Много потребители на социалните медии изтъкват това, което се вижда на записа, като удар с юмрук на премиера срещу протестиращия, макар че на записа не се вижда дали юмрукът на Ердоган действително се цели в някого или просто е размахан. Танер Куруджа съобщи по-късно пред телевизия Канал Д, че той е човекът в супермаркета, но уточни, че не е бил сред протестиращите, а просто е редовен клиент на магазина.

„Оказах се лице в лице с премиера. Когато бодигардовете му започнаха да ме бутат, премиерът, за нещастие, направил нещо неволно и ме удари, докато отстъпвах назад, защото беше ядосан на тълпата и не можеше да се контролира“, обясни той. Куруджа каза, че няма да подава жалба срещу Ердоган, защото не смята, че го е направил преднамерено. „Няма да съдя премиера. Просто очаквам извинение“, допълни той. В. „Евренсел“ пък цитира свидетелка на сцена в супермаркета, при която Ердоган нападнал младо момиче с юмруци, след като тя се развикала срещу него: „Какво прави тук убиецът на баща ми?“

„Никога не съм виждала нещо подобно. Бях ужасена. Как може премиер да прави нещо такова? Какъв е този гняв?“, пита свидетелката, цитирана от „Евренсел“, която се е идентифицирала като Г.К. от страх, че разказът ѝ може да има последствия за нейния годеник, държавен служител.

Говорителят на управляващата Партия на справедливостта и развитието Хюсеин Челик опроверга днес пред журналисти в Анкара подобно

Ердоган отправил антисемитска реплика към протестиращ, не е ясно дали го е ударил

нападение, избягвайки да отговори подробно на настойчивите въпроси на журналистите. Няма кадри с плесница, каза Челик, като отрече премиерът да е удрял някого. Скандалът със съветника, ритащ беззащитен протестиращ. Говорителят на управляващата Партия на справедливостта и развитието призна обаче, че съветник на Ердоган, Юсуф Йеркел, беритнал лежач на земята протестиращ в Сомата, но заяви, че е ставало дума за „законна защита“. Съветникът е бил нападен от този мъж и е получил седем дни болнични заради наранявания, каза Челик.

Снимка на тази сцена възмути и шокира страната, която е в траур от трагедията, предизвиквайки гняв срещу режима на Ердоган. Двама полицаи от екипите за специални операции влачеа протестиращ, като го дърпаха и за двете ръце, на 14 май в Сомата. Тогава от една

от колите в кортежа на премиера излезе млад, добре изглеждащ мъж с хубава прическа и елегантен в черния си костюм започна да рит протестиращия на асфалта, докато двамата полицаи го бяха притиснали в здрава хватка към земята. После се върна в колата, напускайки района на трагедията с кортежа на премиера. Името му е Юсуф Йеркел. Той е на 30 години. Съветник е – както изглежда по външна политика, а също и за изказванията и статиите на английски език – на Ердоган, а работи и като заместник-ръководител на службата на премиера. Той е един от принципите на Ердоган, един от членовете на „Екип А“, както те самите обичат да се наричат. Така описва случилото се в. „Хюриет дейли нюз“. По-късно в Туитър, за да се оправдае, Йеркел заяви, че протестиращият е член на опозиционна младежка организация и че е ругаел по него и

по премиера. Не, нищо не му се случи. Полицията не му зададе никакви въпроси за действията му. Той още работи в офиса на премиера; няма никаква предпоставка срещу него проверка, отбелязва вестникът, цитиран от БТА. Мината в Сомата е била инспектирана 11 пъти от 2009 г. Мината в Сомата е била инспектирана 11 пъти през последните пет години, а в регулацията на безопасността в мините няма връткички, съобщи още говорителят на управляващата Партия на справедливостта и развитието.

Нямаме пропуски в законодателството за мините. Нямаме проблеми с контрола. Тази мина е била цялостно инспектирана 11 пъти от 2009 г., каза той. По думите на Челик при направени преди това проверки в мината са били установени три пропуски, които са били отстранени в определения срок. Говорителят коментира и предложението

на опозицията за създаване на парламентарна комисия за разследване на сигурността в мините, което седмици преди злополуката в турския град Сомата, е било отхвърлено от депутатите от управляващата партия. „Било е отхвърлено, защото са били извършени нужните дейности“, каза той. Висшият съвет на съдиите и прокурорите в Турция обяви, че е наотварил 28 прокурори със задачата да разследват трагичния инцидент.

Управляващата Партия на справедливостта и развитието е внесла в председателството на Великото национално събрание на Турция предложение за парламентарно разследване на трагичния инцидент в мина в Сомата (Западна Турция), при който според последни данни са загинали 284 души, съобщава турският телевизионен канал НТВ.

Компанията оператор на мината в турския град Сомата отхвърли обвиненията в небрежност, довела до трагедията. Членове на ръководството на Сомата холдинг дадоха пресконференция за злополуката, заявявайки, че няма допуснато нехайство.

Загинал и ранени при нови антиправителствени протести в Истанбул

Един човек загина и десетина бяха ранени в Истанбул при стълкновение между антиправителствени демонстранти и полицаи, съобщиха агенциите.

Загиналият, 30-годишен мъж, е получил прострелна рана в главата и по-късно е починал в болница, съобщи Ройтерс. Той не е участвал в протеста, а е присъствал на погребална церемония, когато бил прострелян, заяви вицепре-

миерът на Турция Бюлент Арьнч.

Телевизионни канали излъчиха запис от охранителна камера, на който се вижда как мъжът се намира в един от молитвените домове, когато изведнъж пада на земята в локва от кръв.

„Двама цивилни бяха ранени, единият от които тежко, както и осем полицаи в квартал „Окмейдан“, написа в Туитър валията на Истанбул Хюсеин Авни Мутлу.

Полицията стреля във въздуха в квартал „Окмейдан“, след като група от 10-15 демонстранти започнаха да хвърлят бомби със запалителна течност и камъни по полицейските автомобили.

Протестът им бил свързан със смъртта на младеж, убит при предишни сблъсъци с полицията и с трагедията от миналата седмица в мината в град Сомата, при която загинаха 301 души.

Скучна размяна на идеологически клишета на „Дебата Евровизия“

„Дебатът Евровизия“ изправи един срещу друг петимата кандидати за председател на следващата Европейската комисия (ЕК). Той беше излъчван по десетки европейски телевизии пряко от пленарната зала на Европейския парламент (ЕП) в Брюксел в четвъртък вечерта.

Кандидатите за поста са Жан-Клод Юнкер от Европейската народна партия (ЕНП), Мартин Шулиц от Партия на европейските социалисти (ПЕС), Ги Верхофстад от Алианс либерали и демократи (АЛДЕ), Ска Келер от „Зелените“ и Алексис Ципрас от Европейската левица.

Така за първи път кандидатите на големите европейски партии участват заедно в телевизионен дебат. Целта е да запознаят гражданите с приоритетите си, за да може европейските гласоподаватели да вземат информирано решение за вота си на изборите за Европейския парламент в края на май.

Гражданите избират депутати от националните си партии или независими кандидати, които обаче, веднъж попаднали в ЕП, не са разделени по национален признак, а по принадлежност към определено политическо семейство.

За да „подкрепят“ някой от кандидатите, избирателите трябва да гласуват за политическата сила в своята страна, която е част от неговото политическо семейство в ЕП.

Досега председателят на Европейската комисия се определя-

ше по споразумение между държавите членки, които участват в Европейския съвет. Ролята на ЕП идваше едва след номинацията на даден кандидат от държавите, тъй като парламентът гласува „за“ или „против“ представеното име и след това одобрява предложението от него проектосъстав на Еврокомисията.

Сега обаче се дава право на партията спечелила мнозинство в ЕП да излъчи председателя на бъдещата Еврокомисия. Той трябва да бъде един от номинираните кандидати. Петимата участници в дискусиата заявиха, че ще бъде нарушение на демократичните принципи, ако Европейският съвет предложи друг председател на ЕК, а не някой от тях петимата. Според тях, ако бъде предложен външен кандидат ЕП няма да го гласува.

Дебатът между петимата кандидати продължи час и половина в четвъртък вечерта. Участниците имаха възможност да отговорят на серия въпроси в рамките на една минута – време, достатъчно само да се отправят общи послания към избирателите, но не и да се навлиза в детайли по дискутираните проблеми.

Така според някои наблюдатели, това е довело дебатът да изглежда скучна размяна на идеологически клишета, без дискусия на реални идеи за бъдещето на Европа.

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Излизащият в Чикаго вестник „България сега“ пише за димитровградчанката Пенка Чакалова – Генева, правнучка на брата на Капитан Петко Войвода и автор на книга за делото на легендарния българин.

Авторката е събрала автентични разкази на роднини и близки, преживели трагични събития в Беломорска Тракия. Спомените за Доган Хисар и летописа на фамилията са записвани в продължение на цяло 50-летие. Родствениците свято пазят завета на легендарния Капитан Петко „Да не се делим ни в лошо, ни в благатко време“, казва Чакалова.

Четвъртата книга на дългогодишната учителка Пенка Чакалова, която още не е отпечатана, носи работното заглавие „Паметниците на Капитан Петко Войвода“. В нея се цитира, че първият паметник на славния капитан е изграден в Кърджали и е открит на 23 май 1955 година, а вторият – в Хасково. В книгата авторката ще представи и как се тачи паметта на героя в Чикаго.

Миналата година в третия по големина град в САЩ, където сега живее

Български вестник в Чикаго пише за потомка на Капитан Петко

най-многолюдната българска колония, бе открит скромнен паметник на Капитан Петко, дело на художника Иван Хаджиминев от Сливен. Мемориалният знак е поставен в Алеята на българските национални герои в двора на Българската православна църква „Св. Иван Рилски – Чудотворец“, редом до цар Симеон, Васил Левски и Христо Ботев. Вестникът на българите в Чикаго е публикувал и стихотворението на Чакалова „Къде, къде си, Капитане?“, написано преди 14 години в памет на именития и родственик.

Нека пазим паметта, нека я носим жива през вековете, призовава неуморната изследователка Пенка Чакалова-Генева.

На 11 май 2014 г. се навършиха 130 г. от рождението на Руси Славов – патрон на Тракийската организация в гр. Пловдив. Членове на дружеството и граждани на Пловдив отбелязаха юбилея пред паметната плоча на героя в ж.кв. Тракия.

Слово за революционната дейност на Руси Славов в защита на тракийците бежанци бе произнесено от председателя на Тракийско Дружество „Войвода Руси Славов“ генерал-майор инж. Нонка Матова.

Пишат ни

На 25 април 50 пенсионери от Бургас, организирани от Тракийския клуб „Георги Попкиров“ и Сдружение „Социално подпомагане домакущи пенсионери“ посетихме най-стария манастир в Странджа „Животоприемнен източник“ в село Голямо Буково. Лекият пролетен дъжд не помрачи настроението и се радвахме на свежа зеленина, весела музика и Великденски курбан. На връщане посетихме красивия парк „Божура“ в Средец. Бодри и отпочинали си обещахме нови срещи на националните мероприятия, организирани от Централното ръководство на тракийската организация, с която ни свързва дейност вече 100 години.

Мария Стаева, Бургас

Самодееен театър в Крумовград

ЗЛАТКА НИКОЛОВА

На 15 май 2014 година, след седемгодишно прекъсване, в Одр Крумовград се състоя премиерата на комедията „Голямото влизане“ на Никола Маринов, представена от самодейната театрална група към тракийското дружество в града. „Голямото влизане“ е историята на петима българи, които искат да станат истински европейци, за да живеят по-добре. Зрителите бяха въввлечени в безброй забавни ситуации с не-

чаквани обрати. С много чувство за хумор героите преминават през различни препятствия, за да достигнат заветната цел, а именно един по-добър живот.

Актьорите Комня Пантова в ролята на Мита кръчмарката, Данаил Марков-кмета, Златка Русинова-доктора, Валентин Грозданов-даскала, ученичката Диляра Исмаил-сервитьорката и Емил Милев-европейския наблюдател играха професионално и забавно. Те завладяха сърцата на публиката и спечелиха заслужени

аплодисменти. Препълнената зала бе показател за това колко много хората се нуждаят от духовна храна и култура. Народът, преситен от политически разпри и интриги, наистина е жаден за култура. С оскъдни средства самодейният състав, под режисурата на Галя Радкова, съумя да подготви и да представи пред обществеността две представления. Постановката бе уважена и от общинското ръководство, а Себихан Мехмед-кметът на града, специално поздрави и наградил участниците в представлението.

„По обратния път на дедите ни“

Уважаеми тракийци, потомци на бежанци от Беломорска и Одринска Тракия и Мала Азия, предоставяме ви първоначалния маршрут за пътуването до родните места на нашите деди, бежанци от Одринска Тракия и Мала Азия, което ще се проведе от 3 до 6 юли 2014 г. включително – четири дни с три нощувки и три закуски: Турция – Лозенград, Кешан, Узункюрю, Бунархисар Текирдаг (Йеничишлик), Истанбул, Мала Азия (Келекарлык, Гелин Кирас, Хач, Келекзер...), Истанбул, Принцовите острови, Одрин. Желаетелите да участват в пътуването трябва да потвърдят участието си до 30.5., а до 12.6. да преведат 290 лв. по сметка:

ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА

ЦКБ АД (CECBVGSF)
IBAN: BG70CECB97901003467900 –
Разплащателни (текущи)

БОЖАНКА ПЕТРОВА БОГДАНОВА

Тел. 02/980 45 02, 02/943 59 41,
Моб. 0895 675 461 и 0886201574

Необходимо е да предоставите при Божана Богданова копие от международния си паспорт най-късно до 25 юни.

Честито!

Централното ръководство на СТАБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно рождениците на съюза:

Елена Алексиева Мурджева – Поморие	3.6.
Василка Георгиева Вангелова – Свиленград	3.6.
Благодй Георгиев Атанасов – Пазарджик	7.6.1960 г.
Кирил Петров Йорданов – Варна	14.6.1956 г.
Таньо Иванов Стайковски – Мадан	21.6.1946 г.
Богдан Иванов Бонев – София	22.6.1949 г.
Петър Николов Янев – Бяла	23.6.1943 г.
Геновева Петрова Божкова – Русе	25.6.
Николай Енев Димитров – София	28.6.1965 г.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Коруюев; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА;
e-mail: vestrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) - 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) - 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/632 060; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Израчайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

Настаняване и подпомагане на тракийски бежанци в Ивайловградска околия (1920-1930 г.)

ВЪЛЧО ЗЛАТИЛОВ

Непълното разрешаване на българския национален въпрос от Берлинския договор предизвиква появата на неравномерно протичащ и неконтролиран процес на прииждане на българи от Македония, Тракия и Добруджа в пределите на новообразуваната българска държава. Притокут им в освободените земи се засилва след всяка по-значителна проява на национално-освободителното движение в Тракия и е особено силно изразен след Кресненско-Разложкото и Илинденско-Преображенското въстание. Като остър самостоятелен проблем в политиката на българската държава обаче, бежанският въпрос се оформя по-късно – в периода след двете национални катастрофи на България, предизвикани от участието ѝ в Междусъюзническата и Първата световна война. Участието ѝ в тези сблъсъци поставя в катастрофално положение както самата българска държава, така и населението в останалите извън нея български земи. То отприщва пътя за нетолерантно отношение на правителствата на съседните държави към това население, компактно населяващо Тракия и Македония. Подложени на изключително силен, предварително обмислен натиск, изложени на всевъзможни насилия, компактни маси от българи, живеещи в Македония и Тракия, са принудени да напуснат своите родни места и да потърсят убежище в България. В резултат на тази принудителна миграция се обезбългаряват още до 1913 г. Южна Македония и Източна Тракия, а впоследствие през 30-те години и цяла Западна Тракия.

В Ивайловградска околия масовият приток на бежанци започва в началото на 20-те години, когато става обезбългаряването на Западна Тракия и е особено силен в периода 1925–1927 г., когато в сила е българо-гръцката спогодба „Моллов-Кафандарис“. Прииждането на бежанци по това време в околията става в момент, когато българската държава е в твърде окаяно положение. Обложена с непосилни репарационни и други следвоенни задължения, претърпяла големи материални и човешки жертви по време на войните, тя е със силно разклатено стопанство и чести и сериозни кризисни периоди, отразяващи се по най-тежък начин върху положението на бежанците. Пребиваващият от 30 август до 14 септември 1924 г. в България председател на Изпълнителния комитет на Социалистическия работнически интернационал и водач на Белгийската социалдемократическа партия Емил Вандервелд пише: „Аз видях много нещастия, но мога да кажа искрено и чистосърдечно, че не съм виждал по-лошо, по-мизерно нещо от това което видях тука. Мога да кажа, че ние почувствахме, че сме стъпили в един от кръговете на ада, когато видяхме мизерията на тукашните бежанци. И мога смело да кажа, че това е един

европейски скандал, който по-нататък не може да се търпи“.

Не е по-добро положението на бежанците и в Ивайловградска околия. В доклад на кърджалийския околийски лекар от 1930 г. се посочва, че смъртността сред бежанските семейства в окръга, в това число и в Ивайловградска околия, е около четири пъти по-голяма, отколкото е сред местното население. В селищата заселени с бежанци прелудват болести, шири се глад.

При тези условия местните власти се оказват в твърде затруднено положение. От една страна състоянието на бежанците е кризисно и изисква действена помощ, а от друга – държавната хазна е празна и не е в състояние да отдели каквито и да е средства за социални помощи, поради тежките репарации, които страната изплаща.

Лишени от всяка друга възможност за подпомагане на бедстващите бежански семейства местните власти в околията са принудени да се опрат изключително на благотворителността на всеки който пожелае и има възможност да я прояви. Проявите на благотворителност в полза на бежанците, заселени в Ивайловградска околия след Първата световна война са едни от най-ранните форми за подпомагането им не само в пределите на окръга, но и в страната.

Самата Ивайловградска околия е сред най-компактно заселените с бежанци околии на територията не само на днешната Хасковска област, но и в България като цяло. Според приведените от Тодор Браянов данни за броя на приетите в нея бежанци тя заема пето място в страната след Варненска, Свиленградска и Ямболска околия. През 1926–1927 г., когато притокут на бежанци в околията е най-голям, техният брой достига 12000.

Необходимостта от подпо-

магане на бежанците в околията започва да се чувства осезателно още с пристигането на първите техни семейства, напуснали територията на Западна Тракия след предаването ѝ на Гърция през 1920 г. Първоначално подпомагането им се осъществява изключително под формата на спонтанно проявена благотворителна дейност от страна на местното население, сред което се настаняват. Тя обаче е неорганизирана, стихийна и в повечето случаи съвсем недостатъчна да задоволи големите нужди от храна и облекло. Поради това положението на много семейства в околията си остава кризисно, на границата на глада и мизерията, а в лоши сушави години е почти неудържимо. Едва когато настъпват през 1924–1925 г. повсеместен глад сред населението изостря до крайност нуждите на бежанците и въпросът за тяхното изхранване застрашава да се превърне в остър социален проблем, властите предприемат частични мерки за осигуряване на най-необходимото – храна и облекло. По настояване на околийското управление в Ивайловград, Момчилградската постоянна комисия за настаняване на бежанците отпуска през есента на 1925 г. сумата от 15 000 лева за подпомагане на бедни бежански семейства от околията. През месец октомври същата сума е раздадена на 36 бедни бежански семейства със 141 члена.

С това фактически се изчерпва и целият принос на местната власт за непосредственото и безвъзмездно подпомагане на бежанците. Значително по-голям дял в тази дейност през този начален и труден период от пребиваването на бежанците в околията има специално създадената за целта „Комисия за събиране на волни помощи“ в състав: Петко

Георгиев, Димитър Шекерджиев и Ст. Бакалов – служители в общинския съвет в Ивайловград. За кратко време комисията развива широка дейност и успява да събере от различни дарители в околията 49 000 лв. и 60 кг брашно. Същите са раздадени на 30 юли 1925 г. на 44 семейства с 220 члена.

В дейността по подпомагане на бежанците в околията активно се включва и Българско дружество „Червен кръст“ – София, към Централното ръководство на което от 1921 г. функционално е обособена секцията „Изпълнителен комитет за подпомагане на бежанците“, координираща подпомагането на непрекъснатия поток от бежанци в страната. През месец ноември 1925 г. отпуснатата от дружеството безвъзмездна помощ от 30 000 лева е раздадена двукратно на 102 семейства в околията.

Като цяло раздадената през 1925 г. безвъзмездна помощ смекчава донякъде бедстващото положение на бежанците, но това е временно. На 3 февруари 1927 г. околийският началник в Ивайловград съобщава на БЧК – София, че въпреки всички отпуснати помощи мизерията и гладът сред бедните бежански семейства бошуват и че „положението сред тях е много лошо“.

От началото на 1927 г. благотворителната дейност в полза на бежанците в околията се развива в много тясна връзка с установената в Харманли и Свиленград френска благотворителна мисия от сестри посетители, осъществяващи дейност по откриване и издръжка на безплатни трапезарии за деца и вдовици. Още с установяването на мисията

Изпълнителният комитет за подпомагане на бежанците при БЧК – София и Лигата на Червения кръст в Париж изискват от околийския началник в Ивайловград да създаде „Отговорен комитет за подпомагане на бежанците“, за да може околията да се възползва от помощта на мисията. За тази цел на 2 февруари 1927 г. в Ивайловград се учредява „Комитет за подпомагане на бежанците“ с председател околийския началник Никола Кайряков. Комитетът започва дейността си с подготовката за откриване на безплатни трапезарии за бедни деца и вдовици. Той изготвя и списъците на нуждаещите се, в които включва 268 деца и 21 вдовици. В същото време подбира и осигурява подходящо помещение за кухня и влиза във връзка с председателката на френската благотворителна мисия в Свиленград, от която получава конкретни инструкции по приготвянето на храната и набавянето на съдовете и продуктите, необходими за функционирането на трапезарията.

Работата по откриването на трапезарията се ускорява от пристигането на 1 февруари 1927 г. в града на госпожа Нарас – председателка на френската мисия в Свиленград, която донася и нужната за трапезарията посуда – тенджери, тигани, продукти и др.

На 13 февруари 1927 г. на повече от 100 деца се дава първия обяд в трапезарията, помещаваща се в сградата на културно-благотворителното дружество „Илинден“. Откриването на трапезарията става при тържествена обстановка и с него завършва първия етап от дейността на комитета. Малко по-късно, през месец март

същата година Отговорният комитет за откриване на трапезарията се превръща в клон на БЧК – Ивайловград. Откритата с негово съдействие безплатна трапезария продължава функционирането си, въпреки че в дейността ѝ се появяват множество пречки. Храната, която се доставя от Свиленград, не винаги се получава своевременно, поради което комитетът и особено неговия председател е многократно критикуван, както от БЧК – София, така и лично от госпожа Нарас. През месец март, поради ликвидирването на френската мисия в Свиленград продукти за трапезарията не се получават и тя е временно закрыта.

Работата, започната от френската мисия на Червения кръст по издръжката на трапезариите в Любимец и Ивайловград, се продължава от Изпълнителния комитет за подпомагане на бежанците при БЧК – София, по план съставен от сестрите на френската мисия.

Проявите на благотворителност в полза на бежанците от западните филантропически дружества продължават през цялата 1927 г. На 27 септември 1927 г. Изпълнителният комитет на БЧК – София съобщава на околийския началник в Ивайловград, че за издръжката на трапезарията през 1927 г. англо-американското дружество на квакерите отпуска сумата от 25 000 лв. Заедно с това в Ивайловград пристига квакерска мисия от две дами и придружител, които поемат работата по уредбата на кухнята и доставките на продукти. В края на месец март трапезарията отново започва да функционира и до края на годината в нея ежедневно получават храна 150 деца. Менюто в трапезарията не се отличава с особено разнообразие и калоричност. От запазилата се от това време седмична разкладка се вижда, че на едно дете се предвиждат: 85 гр. зехтин, 300 гр. боб, 215 гр. ориз, 1500 гр. брашно, 15 гр. захар, 250 гр. мляко, 265 гр. зарзават. Въпреки това обаче, значението на трапезарията за местното население е голямо, тъй като за известно време осигурява прехрана за повечето бедни бежански деца от града.

От благодарствените писма на околийския началник във връзка с откриването на трапезарията се разбира, че инициативата за откриването ѝ принадлежи на капитан Пера, член на съгласенската военноконтролна комисия в София.

▪ Деца се хранят в безплатна трапезария

Продължава в следващия брой